

Staffan Sundberg

MUSIK

I GRUNDSKOLAN

*Undervisningen i musik ska ge dig
förutsättningar att utveckla din förmåga att:*

- *spela och sjunga i olika musikaliska former och genrer,*
- *skapa musik samt gestalta och kommunicera
egna musikaliska tankar och idéer,*
- *analysera och samtala om musikens uttryck
i olika sociala, kulturella och historiska sammanhang.*

HÖGSTADIET

LGR 22

Elevens namn

Omslag: Holger Sundberg
Layout och text: Staffan Sundberg
Illustration Jens Ahlbom
Foto: Anders Thunell
Foto fagott: Linda Everitt
Foto cello, altfiol: Arne Skeppstedt
Tryck: Tallinna Raamatutrükikoja OÜ
© Bunne Music AB
Första upplagan 2022
ISBN:978-91-981895-1-3

Innehållsförteckning:

1	Jag och musik
2	Dessa sånger har jag sjungit och spelat
3-4	Detta kan jag
5	Musikfrågor
6	Melodiskrivande
7-8	Att skriva en låt
9-14	Låtexempel
15	Konstmusik, folkmusik och populärmusik
16	Medeltida musik
17-18	Konstmusik
19	Klassiska tonsättare
20	Populärmusik
21-22	Musikgenre
23	Musik i olika kulturer
24	Folkmusik
25-26	Träblåsinstrument
27	Bleckblåsinstrument
28	Stränginstrument
29	Stråkinstrument
30	Tangentinstrument
31	Slagverksinstrument, samba rytm
32	Trumset, trumkomp
33	Instrumentkunskap
34	Röst och sång
35	Ljudnivåer
36	Hörselvård
37	Rättigheter och skyldigheter
38	Musikens påverkan
39-40	Centrala begrepp i musik
41	Musiktermer
42	Musiksymboler
43-44	Notkunskap
45	Piano, gitarr och bas. Tangenter och strängar
46	Tabs, gitarr och bas
47	Tonarter
48-52	Melodispel
53-54	Piano-ackord
55	Gitarr-ackord
56	Basens toner
57	Notlinjer
58-60	Utvärdering av mitt lärande i musik
61-63	Läroplanen i musik och kunskapskrav
64-65	Anteckningssidor

Jag och musik

Spelar du något instrument på fritiden?

Om ja, vilket/vilka och hur länge har du spelat?

Finns det några instrument hemma hos dig?

Om ja, vilket/vilka?

Kan du spela/läsa efter noter?

Kan du spela ackord på gitarr? Om ja, vilka ackord kan du?

Kan du spela ackord på piano/keyboard? Om ja, vilka ackord kan du?

Vilken typ av musik lyssnar du helst på? Favoritartist/grupp?

Vilka musikminnen har du?

Skriv vilka sånger du har sjungit och spelat samt vilka övningar du har gjort.

[illegible]

Detta kan jag 1

	Årskurs 7			Årskurs 8			Årskurs 9		
Ackord Markera i rutorna vilka ackord du har lärt dig.	Piano	Gitarr	Bas Grund- ton	Piano	Gitarr	Bas Grund- ton	Piano	Gitarr	Bas Grund- ton
C									
D									
Dm									
E									
Em									
F									
G									
A									
Am									
Övriga ackord som jag kan									
Byta 2 ackord på 8 pulsslag/ack.									
Byta 3 ackord på 8 pulsslag/ack.									
Byta 4 ackord på 8 pulsslag/ack.									
Byta 3 ackord på 4 pulsslag/ack.									
Byta 4 ackord på 4 pulsslag/ack.									
Byta 3 ackord på 2 pulsslag/ack.									
Byta 4 ackord på 2 pulsslag/ack.									

Melodispel

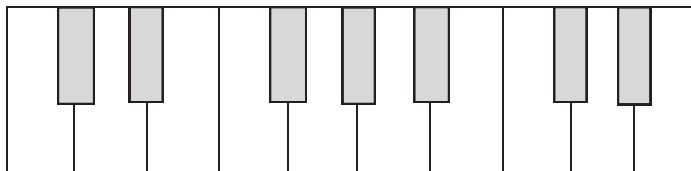
Spela melodi efter noter. Dessa har jag spelat.	
Spela melodi på gehör. Dessa har jag spelat.	

Trumkomp 4/4 dels-takt se sid 21	Årskurs 7	Årskurs 8	Årskurs 9
Bastrumma, virveltrumma			
Bastrumma, virveltrumma, hihat			

Instrumentkännedom – skriv de instrument du känner till i varje kolumn

Träblås	
Bleckblås	
Stråk	
Slagverk/rytm	
Sträng	
Tangent	

Skriv vad tangenterna heter.

Vad heter gitarrens lösa strängar?
Börja med den tunnaste strängen.

Vad heter basens lösa strängar?
Börja med den tunnaste strängen.

Musikskapande	Årskurs 7	Årskurs 8	Årskurs 9
Skrivit egen melodi.			
Skrivit en egen låt.			

Digitala verktyg

Dessa digitala verktyg har jag arbetat och skapat musik med. T.ex. Garageband, Noteflight.			
---	--	--	--

Musikfrågor

Vad kallas en musiker som spelar flöjt?

Vad kallas en musiker som spelar piano?

Vad kallas en musiker som spelar bas?

Vad heter det yrket som innebär att man spelar orgel i kyrkan?

Vem brukar i musik-sammhang kallas för "The king of Rock'n'Roll"?

Vem brukar i musik-sammhang kallas för "The king of pop"?

Vad heter det på musik-språket när du ska spela/sjunga svagt?

Vad heter det på musik-språket när du ska spela/sjunga starkt?

Vad kallas det inledande stycket på en låt?

Vad heter detta notvärde?

Vad heter detta notvärde?

Vad heter detta notvärde?

Vad heter den som leder en orkester?

Vad heter det lilla plastföremål gitarrister använder när de knäpper på strängarna?

Vad heter gitarrens lösa strängar?

Vad heter basens lösa strängar?

Nämn 3 stycken musik-genrer.

Nämn 3 stycken sträng-instrument.

Nämn 3 stycken blås-instrument.

Nämn 3 stycken tangent-instrument.

Prova att skriva en melodi.

Du kan välja om du vill skriva den för hand eller skriva den i något musikprogram på datorn. Om du arbetar i ett notskrivningsprogram på datorn så prova gärna att lägga på flera stämmor. Testa dig fram!

Tips att tänka på:

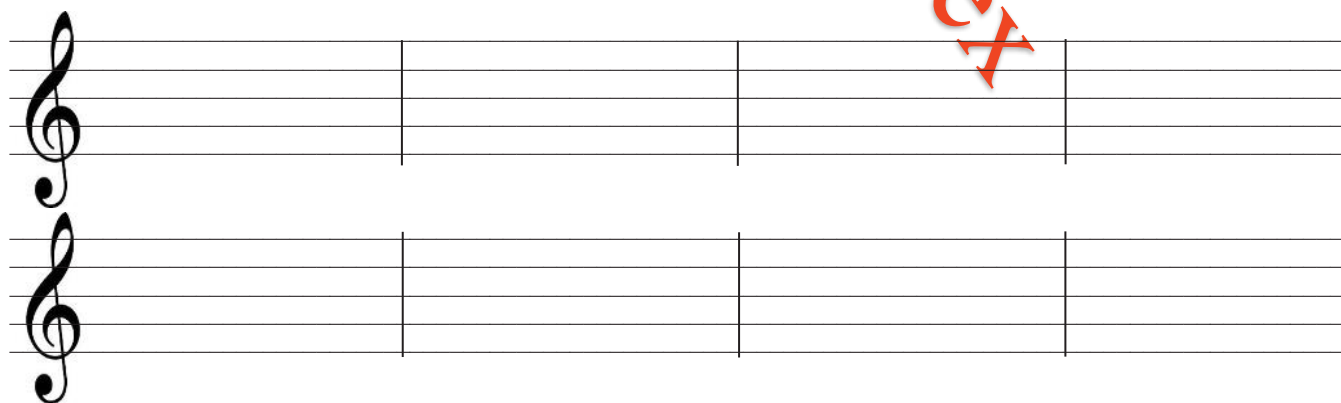
- Bestäm taktart (4/4 – takt, 3/4 – takt, 2/4 – takt eller någon annan taktart).
- Melodin ska ha minst två teman som upprepas. Använd gärna flera teman.
Studera hur melodierna på melodisidorna är uppbyggda.
- Melodin ska innehålla minst 8 takter.
- Välj tonart.
Tex om du skriver i C-dur så ska brukar melodin börja på tonen C och slutar på tonen C.
- Använd notvärden.
Helnot, halvnot, fjärdelsnot och åttondelsnot. Du kan också använda pauser, om du vill använda fler notvärden så går det bra.
- Prova olika tempon på melodin.

Tips på gratis notskrivningsprogram på Internet.

www.noteflight.com.

Här kan du skapa ett gratiskonto som du kan arbeta i direkt ut på Internet.

Det finns även många andra notskrivningsprogram.

Att skriva en låt

Bestäm vilken tonart låten ska gå i och vilken taktart ska du använda.
Hur ska melodin låta och vilka ackord passar till melodin.

Pop/rock

fräng
Vers
Refräng
Mellanspel
(bridge,

Intro
Vers
Re-

*Bestäm hur varje del av låten ska spelas.
Hur ska introt låta?
Hur ska versen låta?
Hur ska refrängen låta?
Hur ska mellanspelet låta?
Hur ska sticket låta?
Hur ska du avsluta låten?
Bestäm hur många takter som ska vara
i varje del.*

Visa

Om du skriver en
ver du bara

visa så behö-

Blues

Använd en tolvtakters blues,
där är ackordsföljden samma både på

Text

Skriv en text om något tema. Kärlek, sommaren, sport eller vad du vill.
Du kan även använda tex en färdigskriven dikt. Eller något som hänt i verkligheten
för att få inspiration. Använd gärna rim och metaforer (liknelser).

Musikskapande med digitala verktyg

Arbeta i något musikprogram på datorn/Ipad. T.ex. Soundtrap/ Garageband.
Gör en bakgrund som passar till er låt.

Tips att tänka på:

- Bestäm hur många takter låten ska ha.
- Hitta olika ackordsloopar med piano, gitarr, stråkinstrument eller andra instrument som passar och lägg in det i programmet.
- Välj tonart.
- Välj tempo som passar.
- Lägg in ett trumkomp/trumloop.
- Lägg in en basloop som passar.
- Lägg in mer ljud/instrument om det behövs. Prova vad som kan passa.
- Prova gärna att spela in instrument och lägg på sång/rap.
- Välj en bild och fundera vilken känsla bilden ger.
Testa och gör en musikbakgrund som passar till bilden.
- Testa och gör en reklamjingle.

Blues

Skriv ner formen

för en 12-takters blues.

Skriv minst 3 stycken blues-låtar som har detta sy-

stem:

Rundgång

Samma ackordsföljd genom hela låten. Exempelvis "Välkommen in" med Veronica Maggio som har ackordsrundgången /Am/G/F/C/.

Ett annat exempel är "Wake me up" med Avicii som har ackordsrundgången /Bm,G/D/.

Finns det fler låtar som har ackordsrundgångar?

Skriv de låtar som du kan hitta:

Exempel på olika låtar

Denna låt spelar du på ett ackord t.ex Em.

Pop/rock

We will rock you

Text och musik: Brian May

Refräng

We will, we will rock you.
We will, we will rock you.

Vers

Buddy, you're a boy, make a big noise.
Playin' in the street, gonna be a big man some day.
You got mud on yo' face,
you big disgrace.
Kickin' your can all over the place,
singin'

Refräng

We will, we will rock you.
We will, we will rock you.

© 1977 Queen Music Ltd, London/ EMI Music
Publishing Ltd

Tryckt med tillstånd av Sony/ATV Music Publishing
Scandinavia/Notfabriken Music Publishing AB.

Rundgång

I like the flowers

Trad.

C-dur

C	Am	Dm	G7
I	like	the	flowers,
I	like	the	daffodils
C	Am	Dm	G7
I	like	the	mountains,
I	like	the	rolling hills.
C	Am	Dm	G7
I	like	the	fireplace ,
when	the	light	is low.
C	Am		
Boom	de-ahh-da	Boom	de-ahh-da
Dm		G7	
Boom	de-ahh-da	Boom	de-ahh-da

G-dur

G	Em	Am	D7
I	like	the	flowers,
I	like	the	daffodils
G	Em	Am	D7
I	like	the	mountains,
I	like	the	rolling hills.
G	Em	Am	D7
I	like	the	fireplace ,
when	the	light	is low.
G	Em		
Boom	de-ahh-da	Boom	de-ahh-da
Am		D7	
Boom	de-ahh-da	Boom	de-ahh-da

Blues**I got you (I feel good)***Text och musik: James Brown***Vers**

D
I feel good. I knew that I would now
G **D**
I feel good. I knew that I would now.
A7 **G** **D**
So good, so good. I got you.

Vers

D
I feel nice. Like sugar and spice.
G **D**
I feel nice. Like sugar and spice.
A7 **G** **D**
So nice, so nice. I got you.

Brygga

G
When I hold you in my arms
D
I know that I can do you wrong
G
and when I hold you in my arms
A7
my love won't do you no harm.

Vers

D
I feel good. I knew that I would now.
G **D**
I feel good. I knew that I would now.
A7 **G** **D**
So good, so good. I got you.

Brev från kolonien

Musik: trad, Amilcare Ponchielli

Arr och text: Cornelis Vreeswijk

Vers

D A D
Hejsan morsan Hejsan stabben! Här är brev från älsklingsgrabben.

G D D
Vi har kul på kolonien, vi bor 28 gangstergrabbar i en

D A D
Stor barack med massa sängar. Kan ni skicka mera pengar?

G D A D
För det vore en god gärning Jag har spelat bort vartenda dugg på tärning.

D A D
Här är roligt vill jag lova fastän lite svårt att sova

G D A D
killen som har sängen över mig. Han vaknar inte han när han behöver nej.

D A D
Jag har tappat två framtänder för jag skulle gå på händer

G D A D
när vi lattjade charader så när morsan nu får se mig får hon spader.

D A D
Ute i skogen finns baciller men min kompis han har piller

G D A D
som han köpt utav en ful typ och om man äter dom blir man en jättekul typ.

D A D
Föreståndaren han har farit han blir aldrig var han varit,

G D A D
för polisen kom och tog hand om honom förra veckan när vi lekte skogsbrand.

D A A D
Ute i skogen finns det rådjur, i baracken finns det smådjur

G D A D
och min bästa kompis Tage han har en liten fickkniv inuti sin mage.

D A D
Honom ska dom operera, ja nu vet jag inge mera

G D A D
kram och kyss och hjärtligt tack sen, men nu ska vi ut och bränna grannbaracken!

I still haven't found what I'm looking for

Text och musik:
Clayton/Hewson
/Evans/Mullen

Vers D
I have climbed highest mountains I have run through the fields

G D
Only to be with you , only to be with you

D
I have run I have crawled I have scaled these city walls.

G D
These city walls, only to be with you

Refräng A G D
But I still haven't found what I'm looking for
A G D
But I still haven't found what I'm looking for

Vers D
I have kissed honey lips, felt the healing in her fingertips

G D
It burned like fire, his burning desire.

D
I have spoke with the tongue of angels, I have held the hand of a devil

G D
It was warm in the night , I was cold as a stone

Refräng A G D
But I still haven't found what I'm looking for
A G D
But I still haven't found what I'm looking for

Vers D
I believe in the kingdom come. Then all the colors will bleed into one

G D
Bleed into one But yes I'm still running

D
You broke the bonds And you loosed the chains

G D
Carried the cross Of my shame Oh my shame You know I believe it

Refräng A G D
But I still haven't found what I'm looking for
A G D
But I still haven't found what I'm looking for

För kärlekens skull

Text: Kenneth Gärdestad

Musik: Ted Gärdestad

Vers

Dm G7 C F Dm G7 C
 Utanför fönstret slår våren ut. Marken blir grön igen
 Dm G7 Am F
 Allt som var dött väcks till liv. Det kan också vi, mmm
 Dm G Dm G7 C F
 Så länge vi andas. Ute till havs styr en fiskebåt
 Dm G7 C Dm G7 Am
 Längs en fri horisont. Den gungar så tryggt in mot hamn.
 F Dm G
 Som jag i din famn, mmm. Så länge vi älskar

Refräng

C G Am E F
 Det är för oss, solen går opp
 C Dm G C
 och lyser som guld För kärlekens skull

Vers

C G Am E F
 Solen går opp, så oskuldsfull
 F C Dm G C
 och lyser på oss, för kärlekens skull.
 Dm G7 C F Dm G7 C
 Högt på ett berg står en katedral och pekar upp mot skyn
 Dm G7 Am F
 Men det är för himlen i dig och jorden i mig, mmm
 Dm G
 Vi älskar varandra.

Refräng

C G Am E F
 Det är för oss, solen går opp
 C Dm G C
 och lyser som guld För kärlekens skull

Vers

C G Am E F
 Solen går opp, så oskuldsfull
 C Dm G C
 Och lyser på oss för kärlekens skull. Mmm mmm.
 F C Dm G C
 Lyser som guld för kärlekens skull.
 F C Dm G C
 Lyser på oss för kärlekens skull.

Refräng

A	D	A
Don't worry, about a thing	Cause' every little thing,	gonna be alright
D	A	A
Cause' every little thing,	gonna be alright	Singin' don't worry, about a thing
D	A	
Cause' every little thing,	gonna be alright	

Vers

Rise up this mornin' Smile with the rising sun
Three little birds perch by my doorstep Singin' sweet songs
Of melodies pure and true. Singin', this is my message to you-ou-ou

Refräng

A	D	A
Singin' don't worry, about a thing	Cause' every little thing,	(is) gonna be alright
A		
Singin' don't worry, (don't worry) about a thing		
D	A	
Cause' every little thing,	gonna be alright	

Vers

A E
Rise up this mornin' Smile with the rising sun

A D A
Three little birds perch by my doorstep Singin' sweet songs

E D A
Of melodies pure and true Singing, this is my message to you-ou-ou

Refräng A D A

Singin' don't worry, about a thing Cause' every little thing, (is) gonna be alright

 A

Singin' don't worry, (don't worry) about a thing

 D A

Cause' every little thing, gonna be alright

3 Konstmusik, folkmusik och populärmusik

Konstmusik

Populärmu-

Folkmusik

Vad betyder dessa uttryck?

Skriv en kort förklaring.

Konstmusik

Folkmusik

Populärmusik

Medeltida musik

Ta reda på fakta om följande:

Beskriv hur musiken lät på medeltiden.

Vilka instrument som användes.

Vilken funktion och betydelse musiken hade i samhället.

Ge exempel på några musikstycken du lyssnat på eller spelat och sjungit och vilken tid de är ifrån.

Konstmusik

Västerländsk konstmusik.

Du ska ta reda på fakta om följande epoker:

Renässansen

Barocken

Wienklassicismen

Romantiken

Modernismen

Dra ett streck vid varje epok på tidslinjen, från när den började tills när den slutade.

	1400	50	1500	50	1600	50	1700	50	1800	50	1900	50
<i>Renässansen</i>												
<i>Barocken</i>												
<i>Wienklassicismen</i>												
<i>Romantiken</i>												
<i>Modernismen</i>												

Lyssna på två musikstycken från varje epok och skriv vad de heter samt vem som är kompositör.

Renässansen

Barocken

Wienklassicismen

Romantiken

Modernismen

3

Beskriv vad som var utmärkande för musiken i varje epok och nämn betydelsefulla tonsättare från varje epok.

Renässansen

Barocken

Wienklassicismen

Romantiken

Modernismen

Klassisk musik

Skriv om två betydelsefulla tonsättare.

Ta reda på fakta om detta:

När levde de och i vilken epok?

Var levde de?

Vad hade de för förutsättningar att skapa musik?

Nämn minst två verk/kompositioner som du lyssnat på.

1)

2)

Populärmusik

Du ska markera i rutan vilket årtionde som varje genre uppkom.
Det finns en tom rad om du vill lägga till någon annan genre.

	1900	10	20	30	40	50	60	70	80	90	2000	10	20
<i>Jazz</i>													
<i>Blues</i>													
<i>Rock'n'roll</i>													
<i>Pop</i>													
<i>Soul</i>													
<i>Rock</i>													
<i>Hårdrock</i>													
<i>Country</i>													
<i>Punk</i>													
<i>Reggae</i>													
<i>R'n'B</i>													
<i>Synt</i>													
<i>Techno/House</i>													
<i>HipHop</i>													

Lyssna på eller spela två låtar från varje genre och

<i>Jazz</i>	1) _____	2) _____
<i>Blues</i>	1) _____	2) _____
<i>Rock'n'roll</i>	1) _____	2) _____
<i>Pop</i>	1) _____	2) _____
<i>Soul</i>	1) _____	2) _____
<i>Rock</i>	1) _____	2) _____
<i>Hårdrock</i>	1) _____	2) _____
<i>Country</i>	1) _____	2) _____
<i>Punk</i>	1) _____	2) _____
<i>Reggae</i>	1) _____	2) _____
<i>R'n'B</i>	1) _____	2) _____
<i>Synt</i>	1) _____	2) _____
<i>Techno/House</i>	1) _____	2) _____
<i>HipHop</i>	1) _____	2) _____
	1) _____	2) _____

Musikgenrer

Skriv i rutorna vad som är utmärkande karaktärsdrag för de musikgenrer du väljer. Jämför sedan likheter och olikheter.

Musikgenre				
Var i världen finns genren?				
När uppstod genren?				
Instrument, sångteknik				
Nämn någon artist/grupp från genren				
Nämn två låtar/stycken från genren				
Karaktär på musiken: Tempo, taktart, m.m				
Attribut: Klädsel, symboler, m.m.				

Kopiering förbjuden Tittex

Musikgenre

Välj själv en musikgenre.

Var, när och hur uppstod musikgenren?

Vilka instrument används?

Är den släkt med någon annan genre?

Nämn någon artist/låtskrivare och en låt/musikstycke från genren.

Kopiering förbjuden Tittex

Musik i olika kulturer

Skriv i rutorna vad som är utmärkande karaktärsdrag för de kulturer du väljer. Jämför sedan likheter och olikheter.

Kultur				
Var i världen finns kulturen?				
När uppstod kulturen?				
Instrument, sångteknik				
Nämn någon artist/grupp från kulturen				
Nämn två låtar/stycken				
Karaktär på musiken: Tempo, taktart, m.m				
Attribut: Klädsel, symboler, flagga m.m.				

Folkmusik

Folkmusik från olika länder.

Välj ett land och lyssna på hur folkmusiken låter och beskriv musikens karaktär, hur den används, vilka instrument som används och vilken betydelse den har i samhället i respektive land.

Prova gärna att spela folkmusik från olika länder. Jämför likheter och olikheter.

Land Sverige

Land _____

Land _____

Kopiering förbjuden Tittex

3

Träblåsinstrument

Skriv rätt namn vid rätt instrument.

Saxofon, klarinett, tvärflöjt, fagott,
blockflöjt, oboe och panflöjt.

Träblåsinstrument

Till familjen träblås hör alla de instrument som blåses på något av följande sätt.

Skriv in instrumenten till det munstycke det hör ihop med:

1) Blåsa mot kant.

2) Blåsa mot en tunn trätunga (enkelt rörblad).

3) Blåsa mot två tunna hopbundna trätungor (dubbelt rörblad).

Olika storlekar för saxofoner

(denna indelning gäller många instrument)

Skriv in de olika storlekarnas namn.

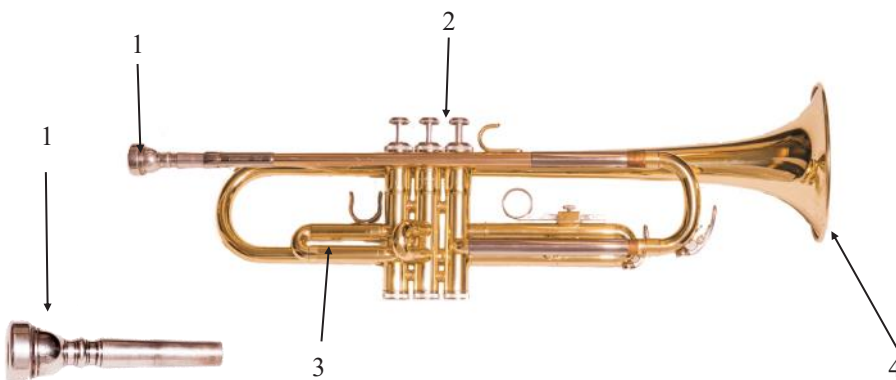

3

Bleckblåsinstrument

Skriv rätt namn vid rätt instrument.

Valthorn, trumpet , trombon, bastuba.

Skriv
rätt siffra
framför orden.
..... Klockstycke

3

Stränginstrument

Skriv rätt namn vid rätt instrument och hur många strängar det finns på instrumentet.

Gitarr, elgitarr, banjo, balalajka, harpa, bouzouki, mandolin, elbas.

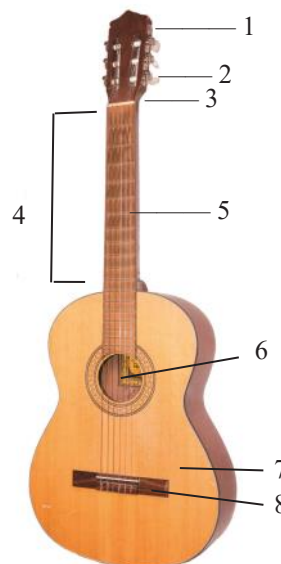

Skriv vad gitarrens strängar heter.

Tunnaste strängen

Skriv vad basens strängar heter.

Tunnaste strängen

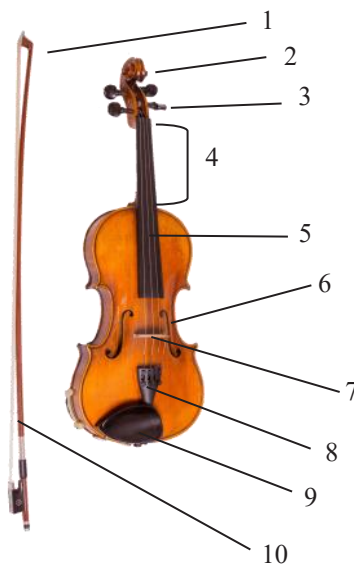
Skriv rätt siffra framför orden.

- Lock/Kropp
- Hals/Greppbräda
- Ljudhåll
- Stränghållare
- Stämskruvar
- Huvud
- Band
- Stall

Stråkinstrument

Skriv rätt namn vid rätt instrument.

Fiol/violin, altfiol/viola, cello,
basfiol/kontrabas, nyckelharpa.

Skriv rätt siffra
framför orden.

- Greppbräda
- Stränghållare
- F-hål (ljudhål)
- Tagel
- Snäcka
- Stråke
- Hals
- Stämskruvar
- Hakstöd
- Stall

3

Tangentinstrument

Skriv rätt namn vid rätt instrument.

Flygel, piano, orgel, keyboard, dragspel, elpiano.

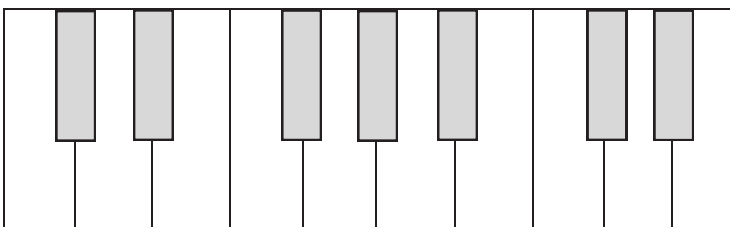

Skriv vad tangenterna heter.

3

Slagverksinstrument

Skriv rätt namn vid rätt instrument.

Bongotrummor, djembe, congas, maraccas, koklocka, claves, tamburin, cabassa, guiro (gurka), marimba, xylofon, agogo bell.

1

Rytm i grupp Samba

Claves

Shaker

Agogo bell

Tamburin

Trumma

Sha-ky sha-ky sha-ky sha-ky etc..

I like sau-sage, I like po - ta - to

Läsk - e dryck, läsk - e dryck. Läsk-e dryck, läsk-e dryck.

Jag har en dröm Jag har en dröm

Trumset

Skriv vad de olika delarna på trumsetet heter.

Hihat, virveltrumma, bastrumma, golvpuka, hängpuka, cymbal.

Här är exempel på olika trumkomp och hur man läser trumnoter.

Hihat

Fjärdedelskomp

Bastrumma

Virveltrumma

Åttondelskomp

Shuffle

Ex 1

Ex 2

Kantslag virveltrumma

Reggae "One drop"

Ex 1

Ex 2

Ex 3

Ex 4

Instrumentkunskap

Välj två instrument och ta reda på fakta om instrumenten.

Ta reda på hur historia om instrumentet.

Hur gammalt är det?

Hur används instrumentet?

Vilket syfte har/hade instrumentet?

Inom vilka genrer används instrumentet?

Ge exempel på några musikstycken/låtar där instrumentet används.

1) _____

2) _____

Kopiering
förbjuden
Tittex

Röst och sång

Olika sångtekniker:

Beskriv kort hur varje sångteknik fungerar och ge exempel på stycken/sånger/låtar inom varje teknik. Prova att sjunga de olika sångteknikerna.

Opera

Rap

Growl

Jojk

Övriga sångtekniker som jag vill nämna:

Indelning i sångstämmor:

Skriv i svaret.

Den höga, ljusa kvinnorösten kallas _____

Den låga, mörka kvinnorösten kallas _____

Den höga, ljusa mansrösten kallas _____

Den låga, mörka mansrösten kallas _____

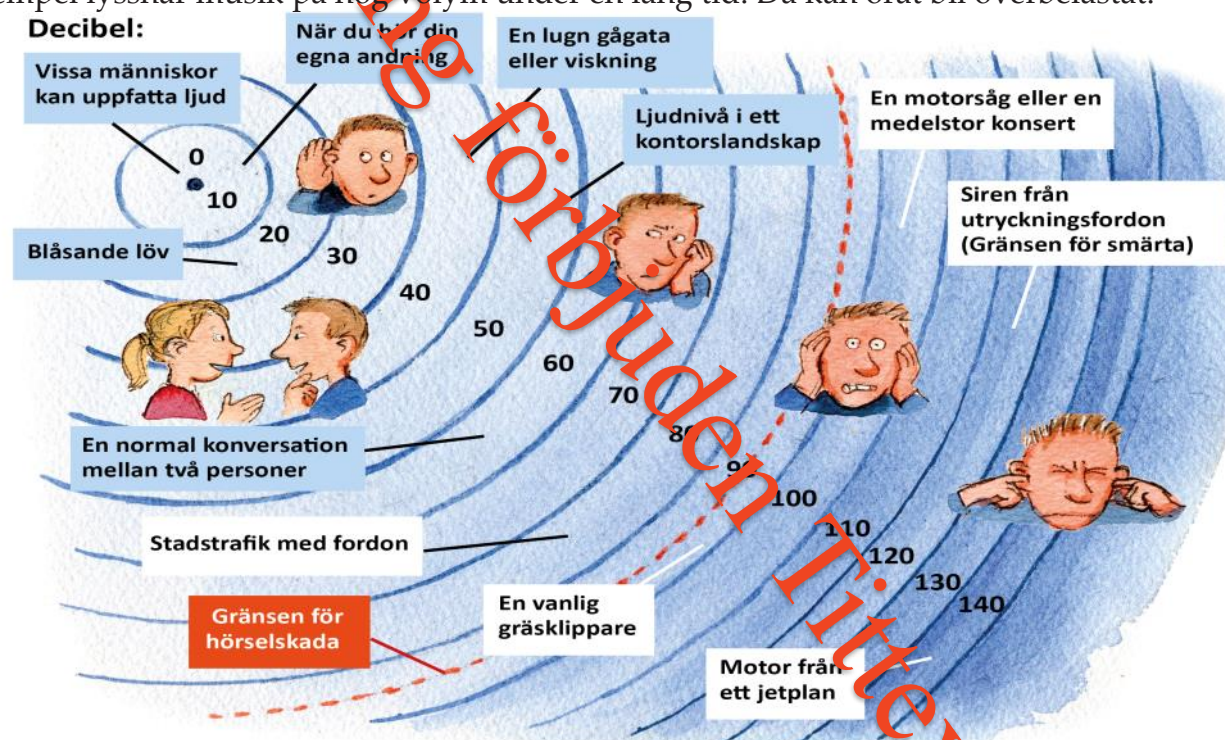
Liten ordlista för sång:

Unisont	Alla sjunger samma stämma
A capella	Sång utan instrument
Stämsång	En sång där sångarna är uppdelade i olika stämmor, varje stämma har sina egna toner
Kör	Många sångare samtidigt
Solo	En sångare
Kanon	Flerstämmig sång på samma melodi. Prova att sjunga "Broder Jakob" i kanon.

Ljudnivåer

Ljudnivå och **ljudvolym** är två ord som används för att beskriva hur högt ett ljud upplevs. Ljudnivå mäts i mätvärdet **decibel** (förkortas som db). Ljudnivån påverkar bland annat hur behagligt ett ljud är - om du skruvar upp ljudet på högtalaren till hög nivå kan det bli jobbigt att lyssna, men om du skruvar ned det till en för låg nivå kan det vara svårt att höra det.

Skrivar man upp ljudet på högtalaren till en väldigt hög nivå kan det vara skadligt för öronen. Detta är för att det belastar örats olika delar på ett sätt som örat inte är byggt för. Man kan få **hörselskador** som nedsatt hörsel eller tinnitus, vilket är ett brusande eller pipande ljud i örat. Men om man lyssnar på sin favoritlåt, eller är på en konsert, så kanske man inte upplever den höga ljudnivån som jobbig. Därför är det viktigt att veta att det ändå kan orsaka skador på öronen, trots att man inte märker det i stunden. Ibland kan en hörselskada uppstå om man till exempel lyssnar musik på hög volym under en lång tid. Då kan örat bli överbelastat.

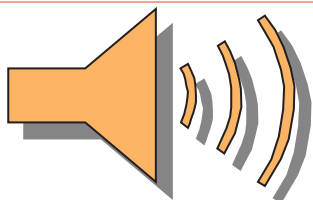
Vid ca 90 db börjar ljudnivån bli skadlig. Det är ungefär lika högt som en gräsklippare eller ett tåg. En konsert brukar mätas till 100 db. Det går förstås bra att gå på konsert eller klippa gräset utan att få hörselskador. Använder man till exempel **öronproppar** eller **hörselkåpor** har man ett bra skydd. Det finns öronproppar som inte ändrar på klangen på musiken, utan bara dämpar ljudet.

Frekvens Hertz Tonhöjd

Vissa ljud kan uppfattas som jobbiga för att de ligger i vissa frekvenser. T.ex. när trummisen slår hårt på cymbalen kan det uppfattas som jobbigt för att det ljudet kan kännas "vasst" för öronen att det ligger på en hög frekvens medans basens ljud ligger på en låg frekvens och då kanske inte uppfattas som jobbigt trots att de ligger på samma ljudnivå (db.)

Ljud kan ha olika **tonhöjd**. Ljusa (höga) toner har en högre frekvens en låga (mörka) toner. Frekvensen mäts i Hertz (Hz).

Frekvens = antalet svängningar (våglängder) per sekund.

Hörselvård

Hur kan du skydda din hörsel från starka ljud med hög volym?

Vilka ljud tycker du är jobbiga för dina öron?

Varför är det skadligt att lyssna på hög musik?

I vilken enhet mäter man ljudnivå?

I vilken enhet mäter man tonhöjden?

När börjar ett ljud bli skadligt för öronen?

Hur kan du göra för att skydda din hörsel när du lyssnar på musik?

Vilka ljud tycker du om?

Hur är ljudnivån i din skola?

Klassrummet: _____

Musiksalen: _____

Matsalen: _____

Idrottshallen: _____

Korridoren: _____

Rättigheter och skyldigheter vid bruk av musik i olika sammanhang

I Sverige finns det en lag som heter **upphovsrättslagen**.

Det innebär att till exempel låtskrivare, artister och musiker själva får bestämma när och var deras musik ska få användas. Det kallas för **ensamrätt**. Det innebär också att de har rätt till att få betalt när någon annan använder deras musik. Vill man använda någon annans musik, måste man alltså be om **tillstånd**, och ofta betala artisten för att få göra det.

Några exempel på när man kan behöva tillstånd för att använda någons musik är:

- Spela in en cover
- Använda en låt i en film, ett spel eller en reklamfilm
- Spela upp en låt i radio
- Sampla
- Spela upp musik på en verksamhet, till exempel en restaurang eller ett köpcenter

Det finns en organisation i Sverige som heter **Stim**. De allra flesta artister i Sverige har gett Stim rätt att förvalta deras musik. Men man har inte ensamrätt på sin musik för alltid.

70 år efter att låten är utgiven tar ensamrätten slut.

Därefter får vem som helst använda musiken, utan att be om tillstånd eller betala.

När blir musiken skyddad?

Ett musikverk är enligt **Upphovsrättslagen** automatiskt upphovsrättsskyddat direkt när det skapats, oavsett om det finns på noter, är inspelat eller registrerat hos Stim. Att du anmäler det till Stim innebär enbart att du får betalt när verket spelas eller ges ut.

Hur kan jag bevisa att jag skrivit en låt?

För att kunna bevisa att du haft materialet ett visst datum så kan du skicka din demo, eller noter och text i ett rekommenderat brev med mottagningsbevis till dig själv, och behålla försändelsen oöppnad. Det bevisar visserligen inte att det är du som skrivit musiken eller texten, men poststämpelns datum kan vara viktig vid en dispyt. Detta måste förstås ha gjorts innan materialet har börjat spridas

Får man låna några sekunder eller några takter från en låt utan tillstånd?

Nej, det är inte tillåtet. Man får inte låna någonting ur ett skyddat verk utan tillstånd från den som har rättigheterna till låten. Det är inte heller tillåtet att sampla exempelvis ett trumljud utan tillstånd från den som äger inspelningen.

Leta efter exempel på låtar där du hittar delar som är "lånade". Skriv vilka låtar det gäller.

Original låt: _____ Nya låten: _____

Original låt: _____ Nya låten: _____

Original låt: _____ Nya låten: _____

Musikens påverkan

Om du behöver skriva mer och raderna inte räcker till så använd anteckningssidorna längst bak i boken. *Prova att göra en egen reklamåt.*

Hur påverkar musik dig?

Hur kan musik användas för att påverka t.ex när man idrottar, i affärer m.m?

Ge exempel på hur musik kan användas i filmer /dataspel för att påverka.

Ge exempel på hur musik används i olika ceremonier.

Centrala begrepp i musik

Puls

Nästan all musik utgår från en grundpuls. När man spelar tillsammans måste alla känna samma puls. **Puls** är en serie slag som återkommer med jämna mellanrum. **Pulsen** är motorn i musiken, musikens hjärtslag. Ljud som återkommer med ett jämt tidsintervall kallas för en puls. Pulsen är grunden i nästan all dansmusik.

Tempo

Pulsen i musik brukar benämnas som **tempo**. När man räknar in en låt (1,2,3,4) anger man pulsens hastighet d.v.s låtens hastighet. Oftast så är inräkningen i fjärdedelsnoter.

I **populärmusik** använder man sig av förkortningen **BPM**, vilket står för **Beat Per Minute** (pulsslag per minut). BPM är en exakt och matematisk beteckning. Om man exempelvis tänker sig ett tempo på 120 BPM så betyder det alltså exakt 1 pulsslag per 0,5 sekund - eller två pulsslag per sekund om man så vill.

I **klassisk musik** talar man istället om mer **övergripande tempobeteckningar**. Orsaken är att den klassiska musiken tempomässigt är mer "flytande" - till skillnad från populärmusiken som ofta är uppbyggd kring en stadig puls. Dessa tempobeteckningar är av mer beskrivande karaktär och är mer "ungefärlig" till skillnad från BPM. Som så många andra termer i den klassiska musiknotationen så är tempobeteckningarna på **italienska**. Man har naturligtvis knutit tempobeteckningarna till ett ungefärligt omfång i BPM.

Exempel på tempobeteckningar är **Andante** (långsamt, 76 - 108 bpm) och **Allegro** (snabbt, 120 - 168 bpm).

Rytm

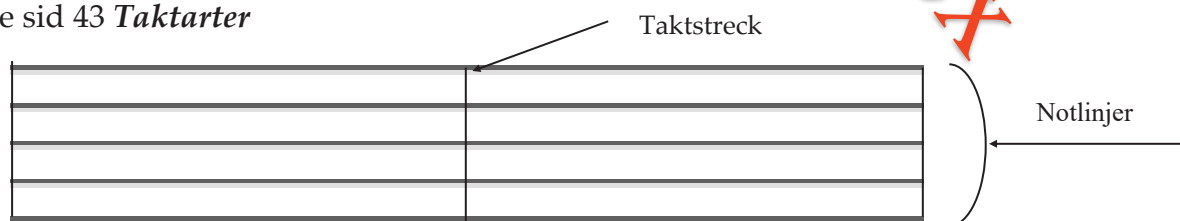
Rytmen är en blandning av långa och korta toner/slag i förhållande till pulsen. Pulsen är ett jämnt flöde av slag medan rytmen kan vara jämn och hur ojämn som helst bara den ryms inom ramen för takten. Exempel på rytminstrument; trummor, maraccas, claves.

Takt

Takt är i musiken en tidsenhet med ett bestämt antal slag. Antalet slag beror på taktarten.

I notskrift avskiljs takterna med taktstreck tvärs över notlinjerna.

Se sid 43 **Taktarter**

Dynamik

Dynamik är skillnaden mellan svagt och starkt ljud. När du spelar och sjunger en sång så kan dynamiken förstärka känslan och karaktären på det du spelar och sjunger.

Ibland så ska det vara svagt (piano) och sedan så kan det bli starkt (forte). Ett exempel att använda dynamiken är att göra ett "crescendo" som betyder att du börjar på en svag volym och sedan ökar gradvis starkare.

Taktart

Taktarten bestämmer hur många pulsslag som ryms i varje takt. Nästan all rock och popmusik går i 4/4 –dels takt. Vals går i 3/4 – takt. Det finns en mängd olika taktarter.

Se sid 43 *taktarter*.

Här är några exempel på de vanligaste taktarterna:

4/4 – **takt** = 4 stycken fjärdedelsslag i varje takt. Räkna / 1, 2, 3, 4 /

2/4 – **takt** = 2 stycken fjärdedelsslag i varje takt. Räkna /1 ,2/

3/4 – **takt** = 3 stycken fjärdedelsslag i varje takt. Räkna / 1, 2, 3 /

Melodi

I en melodi så spelar/sjunger man en ton i taget i en följd efter varandra. Melodin är det man sjunger i en låt, men den kan även spelas på något instrument. Exempel på melodiinstrument: saxofon, tvärflöjt, trumpet, piano, orgel, gitarr. Se 48-52 *melodispel*

Noter

Noter används för att skriva melodier och rytmer. I en melodi så beskriver noten två saker:

- dels hur lång tonen ska vara. Det får man reda på med hjälp av notvärdet,
- dels vilken ton man ska spela och var den är placerad i notsystemet, notnamn.

Se sid 43-44 *notvärden och notnamn*.

Ackord

Ett ackord består av minst tre toner som spelas samtidigt. De vanligaste ackorden är dur och mollackord. Durackorden låter glada medan mollackorden låter sorgliga och sedan finns det en mängd olika ackord som klingar på olika sätt.

Ackorden används för att ackompanjera (kompa) en melodi. Exempel på ackordsinstrument: piano, gitarr, dragspel, orgel. Se 53-55 *ackordssidorna*.

Tonhöjd

Skillnaden mellan höga (ljusa) och låga (mörka) toner. Tonhöjden beror av **tonens frekvens som mäts i hertz eller svängningar per sekund**. En ljus ton har hög frekvens, och en mörk ton har en låg frekvens.

Fraser

Fras; en liten grupp toner, som bildar en urskiljbar enhet i melodin; "**frasera**" och "frasering" avser en sångares eller musikers framhävanne av en melodis uppdelning i **fraser** och dessas förhållande till varandra. Ungefär som när du läser en mening. En mening = en fras.

Perioder

En formel struktur.

Klang

Hur ett instrument eller en röst låter.

Musiktermer

<i>Allegro</i>	Livligt
<i>Andante</i>	Lugnt
<i>Coda</i>	Svans, sista delen av ett stycke
<i>Crescendo</i>	Gradvis öka tonstyrkan
<i>Da capo al fine</i>	Från början till slut
<i>Dal segno</i>	Från tecknet
<i>Diminuendo</i>	Gradvis minska tonstyrkan
<i>Fine</i>	Slut
<i>Forte</i>	Starkt
<i>Glissando</i>	Glida mellan tonerna
<i>Intervall</i>	Avstånd mellan toner
<i>Largo</i>	Mycket långsamt
<i>Legato</i>	Bundet med bäge
<i>Piano</i>	Svagt
<i>Ritardando</i>	Spela långsammare
<i>Solo</i>	Ensam
<i>Symfoni</i>	Samklang
<i>Tacet</i>	Tystnad

Moderna musiktermer

<i>Beat</i>	Taktslag, rytmens känsla eller karaktär.
<i>Brygga/bridge</i>	Mellan vers och refräng och som syftar till att bygga upp energin inför refrängen.
<i>Groove</i>	Är en känsla av rytmisk energi i ett musikaliskt framförande
<i>Intro</i>	Inledande stycke i en melodi/låt.
<i>Improvisation</i>	Spela eller sjunga utan förberdelser och hitta på själv vad man ska spela eller sjunga.
<i>Jam</i>	Improviserat samspel utan färdiga arrangemang, vanligt inom jazz och blues.
<i>Loop</i>	En musikslinga som spelas om och om igen (vanligt i musikprogram).
<i>Outro</i>	Avslutande del av melodi/låt.
<i>Refräng</i>	Återkommande melodi och text mellan varje vers, låtens budskap.
<i>Riff</i>	Är en kort, repriserad ackord- eller melodislinga.
<i>Stick</i>	De spelas främst på elgitarr, klaviatur eller på något melodi-instrument. En del av en låt som kontrasterar mot övriga delar i kompositionen. Även om det mesta inom en låt går i moll kan till exempel sticket gå i dur. Stick brukar oftast bara förekomma en gång och nästan uteslutande i slutet av låten, före sista refrängen.
<i>Vamp</i>	Ett stycke av en låt som fungerar som ett mellanspel där man främst improviserar över en ackordsföljd.
<i>Vers</i>	Berättande text. Kommer mellan refrängerna.

Vilka fler musiktermer känner du till? Skriv de du kommer på.

Symboler

	<i>Fermat</i>	Håll ut tonen så länge du vill.
	<i>Staccato</i>	Punkt över eller under tonen, spela tonen kort, studsande.
	<i>Repris</i>	Upprepa stycket mellan tecknen eller från början.
	<i>Kors-förtecken</i>	Höjer tonen ½ tonsteg.
	<i>b-förtecken</i>	Sänker tonen ½ tonsteg.
	<i>Återställningstecken</i>	Upphäver kors- och b-förtecken.
	<i>G-klav, diskantklav</i>	Klav = nyckel, markerar var tonen G ligger på notstrecket.
	<i>F-klav</i>	Basklav, notraden mellan prickarna markerar var tonen F ligger.
	<i>Notsystem</i>	De fem linjer som bildar stommen för vår notskrift.
	<i>Crescendo</i>	Gradvis öka tonstyrkan.
	<i>Diminuendo</i>	Gradvis minska tonstyrkan.

Ensembler

1 person	<i>Solo</i>
2 personer	<i>Duett, duo</i>
3 personer	<i>Trio</i>
4 personer	<i>Kvartett</i>
5 personer	<i>Kvintett</i>
6 personer	<i>Sextett</i>
7 personer	<i>Septett</i>
8 personer	<i>Oktett</i>

Notkunskap

Notvärden

Helnot Halvnot Fjärdedelsnot Åttondelsnot Sextonsdelsnot

Punkterade noter

Pauser

Helpaus Halvpaus Fjärdelspaus Åttondelspaus

Taktar-

Räkna 1 2 3 4 1 2 3 4

1 2 3 1 2 3

1 2 1 2

Vad heter notvärdet och hur många pulsslag är det värt?

Namn

Värde i pulsslag

	=	_____	_____
	=	_____	_____
	=	_____	_____
	=	_____	_____
	=	_____	_____

Skriv under noten vilket notnamn den har

= tonen ska höjas ett halv tonsteg.
Skriv tonens namn och
sedan -iss efter. Diss

b = tonen ska sänkas ett halv tonsteg.
Skriv tonens namn och
sedan -ess efter. Bess

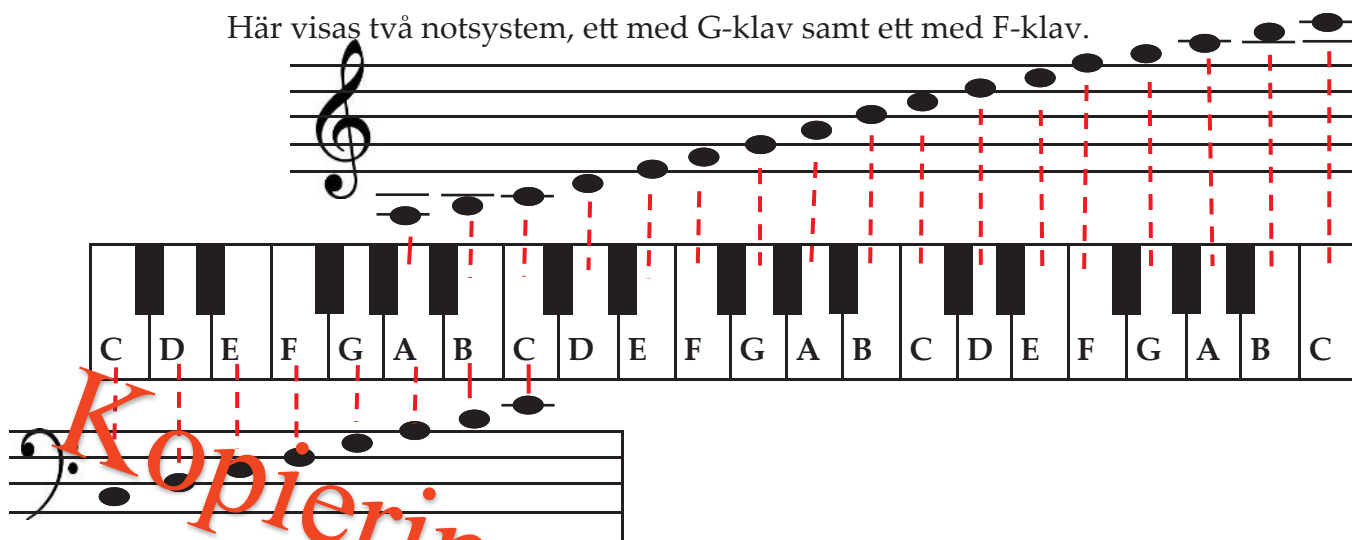
Three staves of musical notation in 4/4 time. The first staff has a red arrow pointing to a sharp sign on a note. The second staff has a red arrow pointing to a flat sign on a note. The third staff has a red arrow pointing to a sharp sign on a note.

Fyll i med notvärden eller pauser så att varje takt blir fullständig

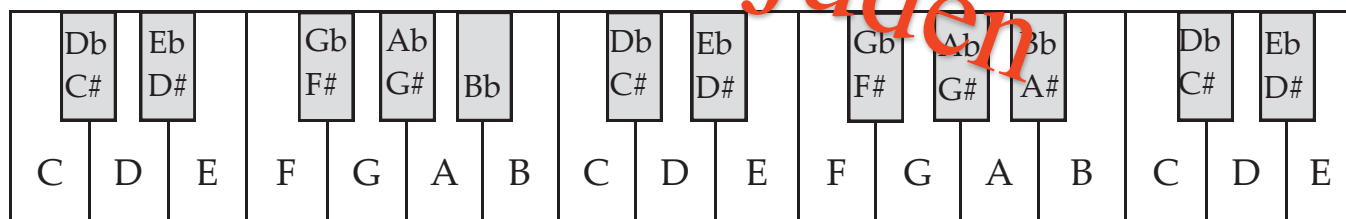
Six staves of musical notation in 4/4, 3/4, and 2/4 time signatures. Each staff has a sequence of notes and rests, with numbers 1-4 indicating the beat count for each measure.

Piano Gitarr Bas

Här visas två notsystem, ett med G-klav samt ett med F-klav.

Pianots tangentier och toner

Gitarrens strängar, band och toner

En ramsa för att komma ihåg gitarrens strängar:

En Ball Groda Dansar Aldrig Ensam

Band	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
E	F	F#/Gb	G	G#/Ab	A	A#/Bb	B	C	C#/Db	D	D#/Eb	E
B	C	C#/Db	D	D#/Eb	E	F	F#/Gb	G	G#/Ab	A	A#/Bb	B
G	G#/Ab	A	A#/Bb	B	C	C#/Db	D	D#/Eb	E	F	F#/Gb	G
D	D#/Eb	E	F	F#/Gb	G	G#/Ab	A	A#/Bb	B	C	C#/Db	D
A	A#/Bb	B	C	C#/Db	D	D#/Eb	E	F	F#/Gb	G	G#/Ab	A
E	F	F#/Gb	G	G#/Ab	A	A#/Bb	B	C	C#/Db	D	D#/Eb	E

Basens strängar, band och toner

Band	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
G	G#/Ab	A	A#/Bb	B	C	C#/Db	D	D#/Eb	E	F	F#/Gb	G
D	D#/Eb	E	F	F#/Gb	G	G#/Ab	A	A#/Bb	B	C	C#/Db	D
A	A#/Bb	B	C	C#/Db	D	D#/Eb	E	F	F#/Gb	G	G#/Ab	A
E	F	F#/Gb	G	G#/Ab	A	A#/Bb	B	C	C#/Db	D	D#/Eb	E

Tabulatur/Tab

Gitarr

Siffran berättar vilket band du ska trycka på.

Du ska knäppa på den strängen som siffran står på.

0 betyder att du bara ska knäppa på strängen men inte trycka på något band.

3 = tryck på 3:e bandet. Vilken intro till en låt är detta?

Den översta linjen är den ljusaste strängen på gitarren och den understa strängen är den mörkaste.

E
B
G

TAB är en förkortning av

Här visas vilket notvärde du ska spela.

Bas

Siffran berättar vilket band du ska trycka på.

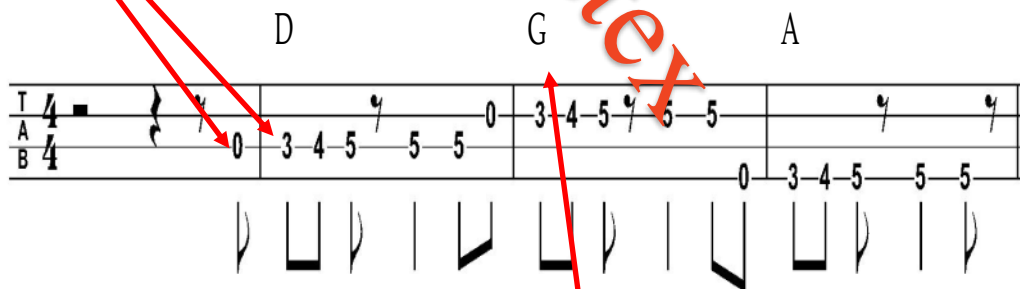
Du ska knäppa på den strängen som siffran står på. Denna basgång passar bra när man ska spela en blues D-dur.

0 betyder att du bara ska knäppa på strängen men inte trycka på något band.

3 = tryck på 3:e bandet.

Den översta linjen är den ljusaste strängen på basen och den understa strängen är den mörkaste.

G
D
A
E

Ovanför tabsen så står det vilket ackord som används till basgången som spelas av något ackordsinstrument.

Tonarter

Tonarten är en beteckning för ett musikstyckes första steg (grundtonen) och dess tillhörande skala. Varje tonart består av sju olika toner. I durtonarter bildar de sju tonerna tillsammans en durskala, i molltonarter bildar de en ren mollskala. Skalan bildas utifrån tonartens grundton och har samma antal kors- eller b-förtecken som används för notation av tonarten. Tonarten visar alltså vilket tonmaterial ett givet musikstycke använder sig av. Exempel C-dur har tonerna C,D,E,F,G,A,B (de vita tangenterna på pianot) och i A-moll så är tonerna A,B,C,D,E,F,G, alltså samma toner som i C-dur och detta kallas för parallelltonart.

Varje durskala har en parallelltonart i moll med samma antal kors- eller b-förtecken.

Det finns 12 st durtonarter och 12 st molltonarter.

C-dur/A-moll

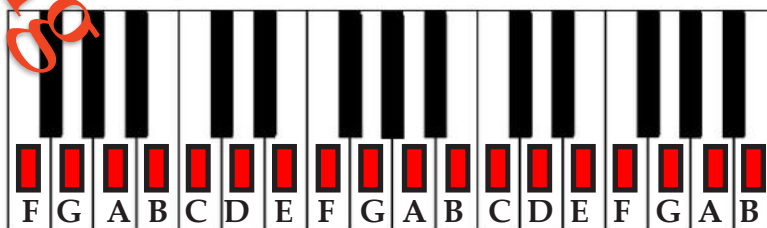
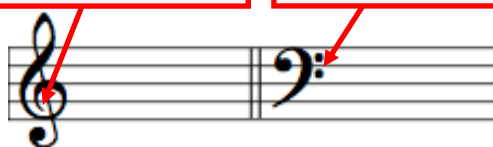
De tangenter som är rödmarkerade hör till tonarten.

Här spelar du bara på de vita tangenterna.

Se "Blinka lilla stjärna" som går C-dur och "Vem kan segla som går i A-moll.

G-klaven markerar var tonen G är. Den ligger på andra notlinjen.

F-klaven markerar var tonen F finns. Den ligger på fjärde notlinjen. Kallas också basklav.

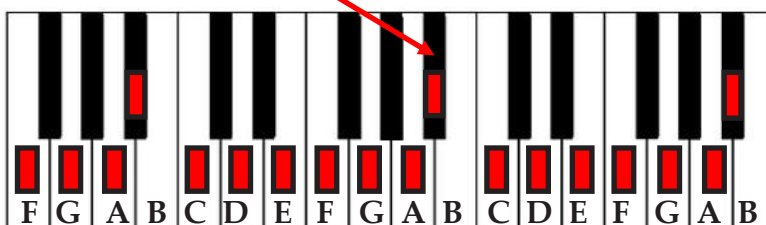
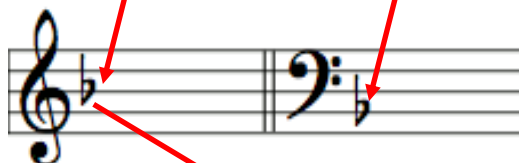
F-dur/D-moll

De tangenter som är rödmarkerade hör till tonarten.

Se "When the Saints".

Ett b-förtecken markerar vilken ton som är sänkt med en halv ton. Här blir varje B ett Bb.

Ett b-förtecken markerar vilken ton som är sänkt med en halv ton. Här blir varje B ett Bb.

Melodispel

Blinka lilla stjärna

Trad.

Chords: C F C G⁷ C G⁷ C G⁷ C G⁷

Chords: C G⁷ C G⁷ C F C G⁷ C G⁷ C

TAB 4/4

1-1 3-3 5-5 3- 1-1 0-0 3-3 1-1 0-0 3

3-3 1-1 0-0 2- 1-1 3-3 5-5 3- 1-1 0-0 3-3 1

When the saints

Trad.

Chords: F C⁷ F

Chords: B^b F C⁷ F

Oh, when then saints go march - ing in Oh, when the saints go

march - ing in. Oh Lord I want to be in that

num- ber when the saints go march - ing in.

TAB C 3- 2- 3- 1- 1- 3- 2- 1- 1- 3- 2- 3- 1- 2

3- 2- 0- 0- 2- 2- 0- 3- 3- 2- 1- 1-

1- 3- 3- 2- 3- 1- 2- 3- 0- 3- 3-

1

Vem kan segla

Folkvisa

Am Dm Am

Vem kan seg - la för u - tan vind? Vem kan ro u-tan å - ror?
Jag kan seg - la för u - tan vind. Jag kan ro u-tan å - ror.

T 3/4
A 4
B

Dm Am E⁷ Am

Vem kan skil - jas från vän - nen sin, u - tan att fäl - la tå - rar?
Men ej skil - jas från vän - nen min, u - tan att fäl - la tå - rar.

T 3/4
A 4
B

Den blomstertid

Text: Israel Kolmodin

Musik: Okänd

C G Am C G Dm G C F Dm C G E

Den blom - ster - tid nu kom - mer med lust och fä - gring stor. Men blid och liv - lig vär - ma till
Du nal - kas lju - va som - mar, då gräs och grö - da gror.

T 4/4
A 4
B

F C G C Am F Am G Am F G C

allt som va - rit dött sig so - lens strå - lar när - na, och allt blir å - ter - fött.

T 4/4
A 4
B

Nu grönskar det

Text: Evelyn Lindström
Musik: Bach.

D A G A D

Nu grönskar det i da-lens famn, nu dof-tar äng och lid. Ko-m
Långt bort från stad-ens går-a hus vi glatt vår ko-sa styr och

A G A D

med, kom med på vand-rings färd i vå-re-ns gla-da tid! Var dag är som en
föl-jer väg ens vi-ta band mot ljus-sa ä-ven-tyr. Med öpp-na ö-gon

G A

gyll-ne skål, till bredd-en fyl-ld me-d vin. Så
låt oss se på liv-ets ri-ke-dom, som

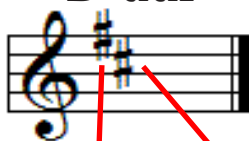
D A G A D

drick, min vän, drick sol och doft ty da-gen der är din!
gror och sju-der ö-ver allt, där vår-en gå i blom!

TAB

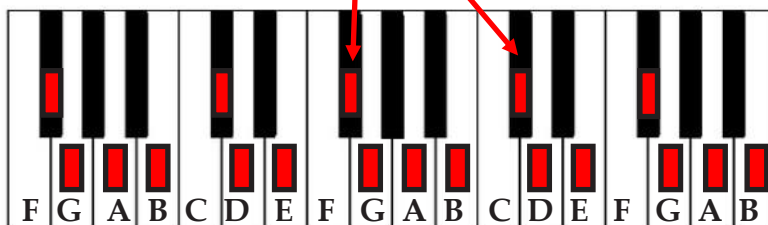
D-dur

Ett #-förtecken markerar vilken ton som är höjd med en halv ton. Här blir varje C ett C# och varje F ett F#.

De ter som kerade

tangen-är rödmar-hör till tonarten.

Bergakungens sal

Edvard Grieg

Chords: Dm, E(7), Eb(Δ), Dm, F

Chords: A, A+5, A, A+5, A

TAB: 4/4 0-2-3-0-2-3-2 | 1-2-1-0-1-0 | 0-2-3-0-2-3-2 | 1-2-3-2-1-0

O, Susanna

Trad.

Chords: D, A7, D

Chords: A7, D, G, D

Chords: A7, D, A7, D

TAB: C 3 0 2 5 5 7 5 2 3 0 2 2 0 3 0 0 2 5 5 7 5 2 3 0

TAB: 2 2 0 0 3 3 3 7 7 7 5 5 2 3

TAB: 0 3 0 2 5 5 7 5 2 3 3 0 2 2 0 0 3

Månaderna

Ludwig van Beethoven

Piano

Gitar

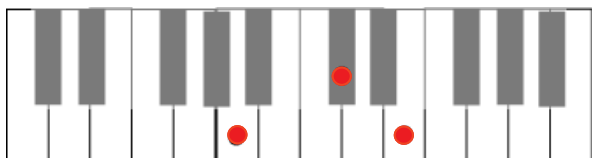
Bas

Trummor

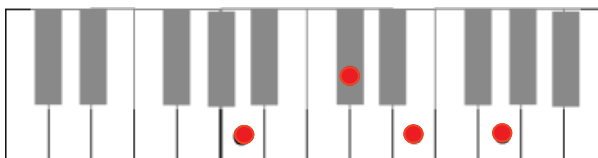
The musical score is arranged in four systems, each corresponding to a different instrument. The first system includes staves for Piano, Guitar (TAB), Bass, and Drums. The second system continues the arrangement with similar staves. The third system shows the continuation of the music. The fourth system concludes the piece. The score is written in 4/4 time and features a variety of musical notations, including chords (C, G), scales, and rhythmic patterns. A large red watermark 'Kopiering förbjuden' is overlaid diagonally across the score.

Akkord piano

A

A7

Am

B

B7

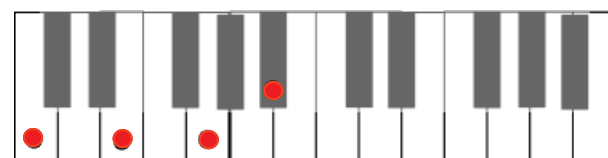
Bm

C

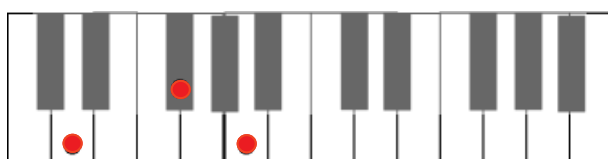
C7

Cm

D

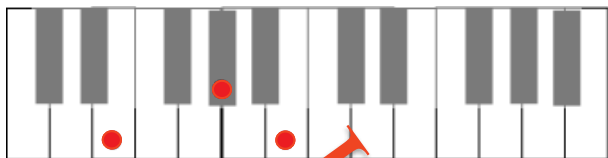
D7

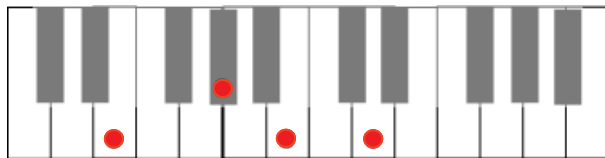
Dm

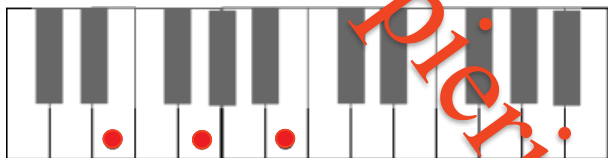
E

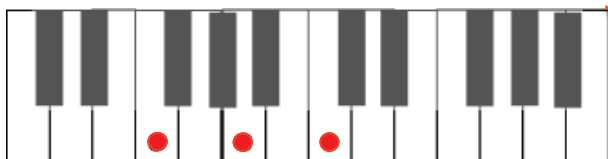
E 7

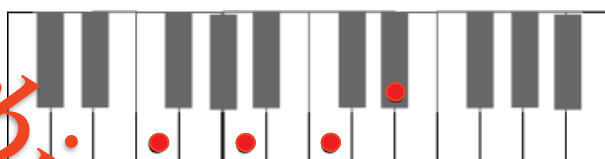
Em

F

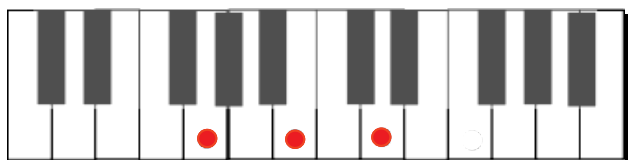
F 7

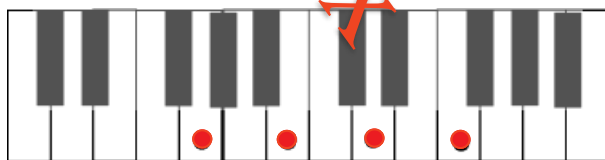
Fm

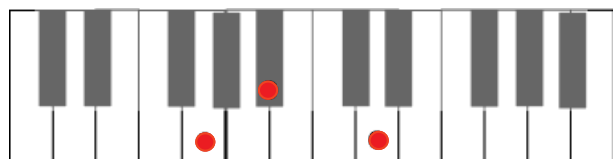
G

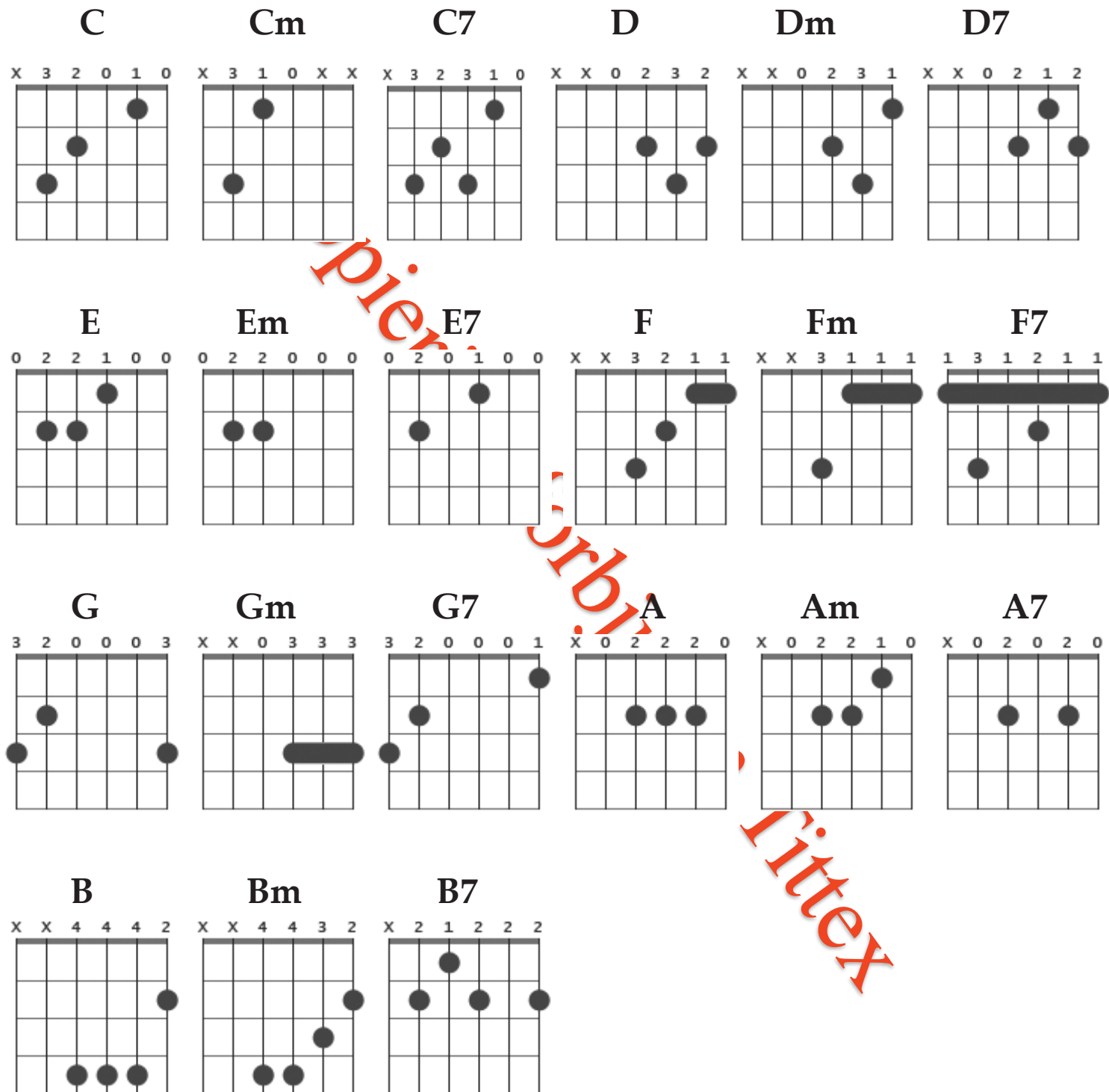
G 7

Gm

Ackord för gitarr

Basens strängar, band och toner

Band	1	2	3	4	5	6	7
G		A		B	C		D
D		E	F		G		A
A		B	C		D		E
E	F		G		A		B

Lösa strängar

Band	1	2	3	4	5	6	7
G							
D							
A							
E							

D, G och A i

Band	1	2	3	4	5	6	7
G							
D					G		A
A							
E							

Band	1	2	3	4	5	6	7
G							
D					G		
A					D		
E							

Band	1	2	3	4	5	6	7
G		A					D
D							
A							
E							

A_A

C, E, F, G och A i olika lägen

Band	1	2	3	4	5	6	7
G		A			C		A
D		E	F		G		E
A			C				
E	F		G				

Notlinjer

Kopiering
förbjuden
Tittex

Utvärdering av mitt lärande inom musik

Årskurs 7

Skriv vad du lärt dig och hur du tycker att du har utvecklats och vad du önskar att lära dig nästa termin inom musikämnet.

Höstterminen _____

Vårterminen _____

Utvärdering av mitt lärande inom musik

Årskurs 8

Skriv vad du lärt dig och hur du tycker att du har utvecklats och vad du önskar att lära dig nästa termin inom musikämnet.

Höstterminen _____

Vårterminen _____

Årskurs 9

Skriv vad du lärt dig och hur du tycker att du har utvecklats och vad du önskar att lära dig nästa termin inom musikämnet.

Höstterminen _____

Vårterminen _____

Musik

Musik finns i alla kulturer och berör människor såväl kroppsligt som tanke- och känslomässigt. Musik som estetisk uttrycksform används i en mängd sammanhang, har olika funktioner och betyder olika saker för var och en av oss. Den är också en viktig del i människors sociala gemenskap och har betydelse för individens identitetsutveckling. I vår tid förenas musik från skilda kulturer och tidsperioder med andra konstformer i nya uttryck. Kunskaper i och om musik ökar möjligheterna att delta i samhällets kulturliv.

Syfte

Undervisningen i ämnet musik ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper som gör det möjligt att delta i musikaliska sammanhang, både genom att själva musicera och genom att lyssna till musik.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att tillägna sig musik som meningsbärande uttrycksform och kommunikationsmedel. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper i att använda röst, musikinstrument, digitala verktyg samt musikaliska begrepp och symboler i olika musikaliska sammanhang.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla en musikalisk lyhördhet som gör det möjligt att i eget musicerande och i samarbetet med andra skapa, bearbeta och framföra musik i olika former. Undervisningen ska ge eleverna både möjlighet att utveckla en tilltro till sin förmåga att sjunga och spela samt ett intresse för att utveckla sin musikaliska kreativitet.

Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmågan att uppleva och reflektera över musik i olika sammanhang. Elevernas erfarenheter av musik ska utmanas och fördjupas i mötet med andra musikaliska erfarenheter. Därigenom ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar förståelse för olika musikkulturer, såväl den egna som andras.

Undervisningen i ämnet ska ge eleverna förutsättningar att utveckla

- **förmåga att sjunga och spela i olika musikaliska former och genrer,**
- **förmåga att skapa musik samt uttrycka och kommunicera tankar och idéer i musikalisk form, och**
- **förmåga att uppleva och reflektera över musikens innehåll, funktion och betydelse i olika sociala, kulturella och historiska sammanhang.**

Centralt innehåll

I årskurs 7–9

Musicerande och musikskapande

- Sång, melodispel och ackompanjemang med genretypiska musikaliska uttryck, unisont och i stämmor
- Rytmsk och melodisk improvisation med röst, rörelse och instrument med utgångspunkt i musikaliska byggstenar.
- Komposition i olika genrer, till exempel visor, ljudkompositioner och låtar.
- Gestaltning och kommunikation av musikaliska tankar och ideér i kombination med andra uttrycksformer.

Musikens verktyg

- Röstens och hur den kan varieras och användas för vokala uttryck inom olika genrer och ensambeltyper.
- Ackord-, melodi-, bas-, och slagverksinstrument samt digitala verktyg för musicerande och musikskapande.
- Röstvård och hörselvård. Orsaker till att tal, sång, musiklyssnande och musicerande kan bidra till skador samt hur dessa kan förebyggas.
- Musikaliska byggstenar: puls, rytm, tempo, taktarter, klang, tonhöjd, dynamik, fraser, perioder, musikalisk form, ackord, ackompanjemangsmodeller och basgångar.
- Musiksymboler, grafisk notation, ackordbeteckningar och grundläggande notkännedom.

Musikens sammanhang och funktioner

- Musikens påverkan på och betydelse för människan och samhälle. Musikens funktion för att uttrycka identitet, normer och grupptillhörighet i olika kulturer och sociala sammanhang.
- Hur musik används som meningsskapande uttrycksform i olika medier, till exempel i film och spel.
- Rättigheter och skyldigheter vid bruk av musik i olika sammanhang.
- Musikinstrumentens funktioner och uttryck i olika genrer och sammanhang.
- Musikaliska karaktärsdrag i konstmusik, folkmusik och populärmusik från olika tidsperioder. Framväxten av olika genrer samt några centrala tonsättare, låtskrivare och musikaliska verk.

Kunskapskrav i ämnet musik

Årskurs 7-9

Citat ur "Läroplan för grundskolan LGR 22.

	Betyget E	Betyget C	Betyget A
1	Eleven musicerar och genomför sina sång- och spelstämmor med viss säkerhet. Dessutom anpassar eleven sitt musicerande i huvudsak till det musikaliska sammanhanget och musikens karaktär.	Eleven musicerar och genomför sina sång- och spelstämmor med relativt god säkerhet. Dessutom anpassar eleven sitt musicerande väl till det musikaliska sammanhanget och musikens karaktär.	Eleven musicerar och genomför sina sång- och spelstämmor med god säkerhet. Dessutom anpassar eleven sitt musicerande mycket väl till det musikaliska sammanhanget och musikens karaktär.
2	Genom musikaliskt skapande uttrycker eleven idéer och tankar på ett i huvudsak fungerande sätt. Eleven komponerar musik som har en i huvudsak fungerande form och karaktäristiskt stil.	Genom musikaliskt skapande uttrycker eleven idéer och tankar på ett fungerande sätt. Eleven komponerar musik som har en fungerande form och karaktäristiskt stil.	Genom musikaliskt skapande uttrycker eleven idéer och tankar på ett väl fungerande sätt. Eleven komponerar musik som har en väl fungerande form och karaktäristiskt stil.
3	Eleven urskiljer och jämför musikaliska karaktärsdrag i musik från olika tidsperioder och genrer med viss säkerhet. Dessutom uttrycker eleven en viss förståelse för musikens innehåll, funktion och betydelse i olika sammanhang	Eleven urskiljer och jämför musikaliska karaktärsdrag i musik från olika tidsperioder och genrer med relativt god säkerhet. Dessutom uttrycker eleven en relativt god förståelse för musikens innehåll, funktion och betydelse i olika sammanhang	Eleven urskiljer och jämför musikaliska karaktärsdrag i musik från olika tidsperioder och genrer med god säkerhet. Dessutom uttrycker eleven en god förståelse för musikens innehåll, funktion och betydelse i olika sammanhang

*Betyget D innebär att kunskapskraven för betyget E och till övervägande del för C är uppfyllda.
Betyget B innebär att kunskapskraven för betyget C och till övervägande del för A är uppfyllda.*

Anteckningar

[illegible]

Anteckningar

[illegible]